

Vaihtoehtobudjettiin 2019 jätetyt talousarvioaloitteet

Tekstin lopussa on linkin takana kaikki viime vuonna laaditut aloitteet. Iso osa niistä on edelleen sisällöllisesti päteviä, mutta muutama tuki matkalla jo vanhentunut. Päivitetyt summat kaikkiin - uusiin ja vanhoihin aloitteisiin - löytyvät vaihtoehtobudjetin 2019 takakannen koonnista.

ILMASTO

Talousarvioaloite: alueellisen kuljetustuen leikkaus (- 1 000 000 euroa)

Harvaan asutuille alueille myönnetään julkisista varoista tukea pienten ja keskisuurten yritysten pitkän matkan tavarakuljetuksiin. Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston asetuksen (688/2001) nojalla annetun alueellisesta kuljetustuesta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisen kuljetustuen maksamiseen tukeen oikeutetuilla alueilla toimiville pk-yrityksille niiden valmistamien tuotteiden pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvien kuljetuskustannusten alentamiseksi.

Määräraha on vuosina 2017 ja 2018 ollut 5 000 000 euroa. Vuodelle 2019 hallitus esittää määrärahan korottamista miljoonalla eurolla 6 000 000 euroon. Korotus ei ole perusteltu, joten vihreä eduskuntaryhmä esittää sen poistamista. Valtion budjetissa tulisi pyrkiä yritystukien vähentämiseen, ei lisäämiseen. Vain osa toimijoista saa tukea, ja vain tiettyjen yritysten tukeminen vääristää kilpailua. Kuljetustukea maksetaan noin 250 pk-yritykselle.

Yritystukien vähentäminen tasapainottaa valtion taloutta, mille on tulevina vuosina suuri tarve mm. kasvavien hoivakustannusten vuoksi. Yritystukiin budjetoidut varat on kerättävä veroina kannattavasta toiminnasta, mikä ei ole kansantalouden kannalta perusteltua. Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

*Edellä olevan perusteella ehdotan / ehdotamme,
että eduskunta vähentää 1 000 000 euroa momentilta 32.50.44.*

Talousarvioaloite: lisäraha norpan suojeluun saimaannorpan suojeluun (+100 000 euroa)

Saimaannorpan suojelutyön rahoitus katkeaa vuodeksi, mikä vaikeuttaa erittäin uhanalaisen lajin suojelun jatkamista. Valtaosa suojelutyön toimintarahoituksesta, noin 75 prosenttia, on tullut EU:lta. Hankerahoitus päättyy tämän vuoden lopussa, ja seuraavan kerran EU-rahoitusta voi hakea vasta vuodelle 2020. Tilapäistä rahoitusta tarvitaan vuodelle 2019, jotta keväällä voidaan jatkaa apukinosten rakentamista ja pesänlaskentaa. Rahoituksen turvin jatketaan myös norppa-alueiden kalastuksen valvontaa sekä hankitaan uusi kelirikkoalus särkyneen aluksen tilalle.

Norppakantaa on saatu kasvamaan sukupuuton partaalta määrätietoisella ja suunnitelmallisella työllä. Laji määritellään nykyään erittäin uhanalaiseksi, kun aiemmin saimaannorpat kuuluivat äärimmäisen uhanalaisiin lajeihin. Vaikka kanta on vahvistunut, silti vain neljäsosa norpista selviää 5-vuotiaiksi eli sukukypsiksi. Saimaannorppia on arviolta noin 370–380 yksilöä. Saimaannorppatyön tulokset ovat kansainvälisestikin tunnettuja. Rahoituksen turvaaminen vuodelle 2019 on tärkeää, jotta hyvin alkanutta suojelutyötä pystytään jatkamaan ja kehittämään. Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että eduskunta lisää 100 000 euroa saimaannorpan suojeluun momentille 35.10.52

Talousarvioaloite: sähköpyörien hankintatuki (+5 000 000 euroa)

Huom! Summaa nostettu aloitteen jättämisen jälkeen 2 milj. - 5 milj.

Liikenne tuottaa noin 20 % Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Ilmastonmuutoksen torjumiseksi on välttämätöntä suunnitella liikkumista yhä enemmän kestävien liikkumismuotojen eli kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen varaan.

Suomen kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa linjattiin tavoitteeksi liikenteen päästöjen vähentäminen 50 % vuoteen 2030 mennessä. Kävelyn ja pyöräilyn osalta tavoitteena oli matkojen määrrien kasvattaminen 30 %. Näitä tavoitteita jouduttanee vielä kiristämään, jotta Pariisin sopimuksen tavoitteessa rajata lämpeneminen 1,5 asteeseen pysytään. On siis välttämätöntä, että kävelyn ja pyöräilyn edellytykset parantuvat ja kulkutapaosuus kasvaa nykyisestä.

Suomi on jäänyt ihan selvästi jälkeen sähköpyörien yleisyydessä verrattuna Länsi-Eurooppaan ja Pohjoismaihin. Suomessa myytiin viime vuonna noin 300 000 polkupyörää, joista noin 7000 sähköpyörää. Vastaavasti Ruotsissa myytiin vuonna 2017, ennen sähköpyörien hankintatukea, noin 67 500 sähköpyörää, kun kaikkiaan pyöriä myytiin noin 550 000. Ruotsissa tuen myötä vuodelle 2018 myytyjen sähköpyörien määrän ennustetaan nousevan 130 000 – 150 000 kappaleeseen.

Tutkimusten mukaan sähköavusteinen pyöräily pidentää keskimääräisiä pyöräilymatkoja ja korvaa automatkoja. Sähköpyörän hankkimisen tukeminen edistäisi liikenteen päästöjen vähentämistä ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvattamista. Tuella tavoitellaan siirtymää henkilöautoilusta sähköpyöriin ja siksi tuki ulotetaan myös sähköavusteisten tavarapyörien hintaluokkiin.

Sähköavusteisen polkupyörän hankkimiseen tulisi antaa tukea, jonka suuruus olisi 20 % hankintahinnasta, kuitenkin enintään 1000 euroa pyörää kohden. Tukea maksettaisiin vuosina 2019-2021. Tuki astuisi voimaan 1.1.2019 ja sen myöntämisestä vastaisi Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi. Tukeen olisivat oikeutettuja yksityishenkilöt ja sitä voisi saada uuden sähköpyörän hankintaan kertaluontoisesti.

Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että eduskunta lisää 2 000 000 euroa momentille 31.30.42 sähköpyörien hankintatukeen. Momentti 31.30.42 koskee tällä hetkellä vain sähköautoja, joten ehdotamme, että muutetaan momentin kuvaus kattamaan myös sähköpyörät.

Talousarvioaloite: vieraslajien torjunta (+1000 000)

Vieraslajit ovat lajeja, jotka ovat levinneet luontaiselta levinneisyysalueeltaan uudelle alueelle ihmisen mukana joko tahattomasti tai tarkoituksella. Jotkin vieraslajeista menestyvät erityisen hyvin ja ovat huomattava uhka aiheuttaessaan vakavaa vahinkoa alkuperäislajeille, ekosysteemeille tai elinkeinoille. Vieraslajien arvioidaan olevan maailmanlaajuisesti toiseksi suurin uhka luonnon monimuotoisuudelle elinympäristöjen häviämisen jälkeen.

Suomi on vuonna 2012 hyväksynyt kansallisen vieraslajistrategian. Strategian tavoitteisiin kuuluu, että Suomeen luodaan vuoteen 2020 mennessä järjestelmä, jonka avulla pyritään hallitsemaan vieraslajien aiheuttamia ongelmia sekä estämään haitallisten vieraslajien saapuminen maahan. Strategiassa on tunnistettu 157 haitallista ja 123 tarkkailtavaa vieraslajia. Osana vieraslajien torjunnan kokonaisuutta myös lainsäädännön puutteellisuus on pyritty huomioimaan. Vuonna 2015 säädettiin vieraslajilaki sekä sitä täydentävä vieraslajiasetus. Resursointi strategian tavoitteiden saavuttamiseen ja vieraslajien torjuntaan on kuitenkin niukkaa.

Vieraslajien torjunnassa sekä vieraslajien havainnointi että hävittäminen ovat hyvin tärkeitä toimenpiteitä. Tätä työtä tehdään paljon paikallistasolla, ja pienten toimijoiden, kuten yhdistysten panos toiminnassa on tärkeä. Ilmastonmuutoksen myötä riski uusien vieraslajien leviämiselle Suomeen kasvaa. Vieraslajien torjunnan kansalliseen kokonaisuuteen ja tukitoimiin on siksi tärkeää panostaa lisää.

Edellä olevan perusteella ehdotan, että eduskunta lisää 1 000 000 euroa momentille 30.40.22 vieraslajien torjuntaan

Talousarvioaloite: luonnonmukaisen maataloustuotannon neuvonta (+ 500 000)

Luonnonmukainen tuotanto on yksi maatalouden keinoista taistella osaltaan ympäristön pilaantumista ja ilmastonmuutosta vastaan. Luomutuotantoon siirtyi vuonna 2018 lähes 500 uutta viljelijää ja tuottajaa. Suurin osa heistä on ollut tuotantosuunnan vaihtajia tavanomaisesta tuotannosta luomutuotantoon. Luomutuotteiden kysyntä on jatkuvasti kasvussa ja laadukkaita perustuotteita sekä uutuustuotteita kaivataan markkinoille jatkuvasti.

Merkittäväällä osalla luomutiloista vanha sukupolvi on viime aikoina jäänyt eläkkeelle ja uusi sukupolvi jatkanut toimintaa. Alaa opettelevia on tällä hetkellä noin kymmenesosa kaikista

luomutuottajista. Näin ollen myös luomutuotannon neuvonnalle on suuri tarve. Muutoksen tukemiseksi neuvontaan tarvitaan nyt lisäpanostuksia.

Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että eduskunta lisää 500 000 euroa momentille 30.20.43 luonnonmukaisen maataloustuotannon neuvontapalveluiden rahoitukseen.

Talousarvioaloite: Metsähallituksen luontopalvelut, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja retkeilyalueiden ylläpito (+4 000 000)

Luonnon monimuotoisuus maailmalla ja Suomessa hupenee hälyttävää vauhtia – puhutaan jo kuudennesta sukupuuttoaallostasta. Suomi on YK:n biodiversiteettisopimuksessa sitoutunut pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden hupenemisen vuoteen 2020 mennessä. Jo nyt hallitus on kuitenkin myöntänyt, ettei tässä pysytä.

Yksi uhanalaisimpia elinympäristöjä ovat perinnebiotoopit. Ne ovat perinteisen maatalouden muovaamia niittyjä ja laitumia, joille on vuosisataisen hoidon myötä kehittynyt omanlaisensa rikas eliölajisto. Perinnebiotooppien määrä on vähentynyt Suomessa jo 1880-luvulta lähtien ja vähentyminen on jatkunut nopeana viime vuosikymmeninä. Noin 90 % perinnebiotooppien luontotyypeistä on luokiteltu joko äärimmäisen tai erittäin uhanalaisiksi.

Soiden monimuotoisuus on heikentynyt ojitusten seurauksena. Yli puolet Suomen alkuperäisestä suoalasta on ojitettu. Ojitetuilla alueilla metsälajit alkavat syrjäyttää suolajeja, ja suoalueiden monimuotoisuuden kehityssuunta on huolestuttava. Monet soilla elävät harvinaiset kasvi-, hyönteis- ja lintulajit ovat uhanalaistuneet ja myös soilla elävät yleiset lajit ovat taantuneet. Tämä näkyy esimerkiksi heikentyneinä marjasatoina. Ennallistamisen avulla suot voidaan palauttaa lähemmäs luonnontilaa ja samalla vähentää niiden vesistö päästöjä ja vahvistaa hiilensidontaa.

Elinympäristöistä vaarassa ovat myös lintuvedet. SYKEN ja Helsingin yliopiston tutkimuksen mukaan kosteikkojen laadun heikkeneminen on johtanut monien vesilintukantojen vähenemiseen Suomessa. Tutkimus kuitenkin toteaa, että kosteikkojen umpeenkasvua vähentävien toimet auttavat harvinaistuvia vesilintuja. Ilmastonmuutos lisää entisestään kosteikkojen kunnostuksen tarvetta, kun linnut viettävät yhä enemmän aikaa pohjoisessa ja toisaalta ilmaston lämpeneminen lisää vesistöjen ravinnekuormitusta.

Metsähallituksen luontopalvelujen vastuulle kuuluu koko maan luonnonsuojelualueverkosto, jossa on runsaasti tarvetta lisätä kosteikkojen ja lintuvesien hoitoa sekä raivata auki umpeenkasvaneita perinnebiotooppeja. Suojelualueiden soiden ennallistaminen kuuluu myös luontopalveluiden tehtäviin. Näiden toimien lisärahoitus olisi järkevää paitsi luonnon monimuotoisuuden vuoksi myös koska ne tarjoavat työpaikkoja ympäri Suomea.

Luontopalveluiden vastuulla on lisäksi kansallispuistot ja muut keskeisten retkeilykohteet ja niiden kävijäpalvelut. Näiden korjausvelka on tällä hetkellä noin 44 miljoonaa euroa ja

kasvaa vuosi vuodelta. Hoitomäärärahojen niukkuuden vuoksi luontopalvelut on joutunut jo purkamaan pitkospuita, nuotiopaikkoja ja laavuja, jotka ovat tärkeitä retkeilyn kehittämisen kannalta. Hyvässä kunnossa olevat reitit ohjaavat ihmisten kulkua säästäten siten luontoa, helpottavat luonnossa liikkumista, josta koituu merkittäviä terveys- ja hyvinvointihyötyjä, mahdollistavat luontomatkailun ja tuovat näin merkittäviä aluetalous- ja työllisyshyötyjä Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 4 000 000 euroa momentille 35.10.52

Metsähallituksen luontopalveluille luonnon monimuotoisuutta edistävään työhön, kuten kosteikkojen, soiden ja perinnebiotooppien ennallistamiseen, sekä retkeilyalueiden ylläpitoon ja kunnostamiseen.

Toimenpidealoite: lentovero käyttöön

Ilmastonmuutos on ihmiskunnan suurin uhka ja sen torjunta edellyttää päästöjen vähentämistä kaikilla elämän alueilla. Lentäminen on ilmastolle yksi haitallisimpia liikkumisen muotoja.

Lentomatkestaminen kasvaa hurjaa vauhtia. Vuoden 1990 jälkeen vuosittaisten lentomatkestajien määrä on nelinkertaistunut. Myös Suomessa lentoliikenteen päästöt ovat olleet kasvussa ja ne ovat kasvaneet Suomessa enemmän kuin minkään muun liikennemuodon vuosina 1990-2010.

Kuitenkin juuri lentoliikenne on kansainvälisillä sopimuksilla vapautettu polttoaineverosta. EU:ssa on vuodesta 2012 ollut käytössä lentoliikenteen päästökauppa. Sen ohjausvaikutus on heikko, koska se velvoittaa ostamaan vain pienen osan päästöstä.

Lentoliikenteen päästökauppaa tulee parantaa ja lentoliikenteen polttoaineita tulee verottaa, mutta kumpaankin menee aikaa. Siksi Suomen tulisi seurata Ruotsin mallia ja ottaa käyttöön kansallinen lentovero.

Ruotsi on ottanut lentoveron käyttöön huhtikuussa 2018. Ruotsin mallissa on omat heikkoutensa, mutta hyvänä puolena on mallin yksinkertaisuus. Vero määräytyy Ruotsissa suhteessa lennon pituuteen ja se peritään lentoyhtiöiltä. Hinta matkestajalle vaihtelee noin kuudesta eurosta noin 40 euroon ja sen tuotto valtiolle on 100-140 miljoonaa euroa vuodessa.

Vihreä eduskuntaryhmä esittää esimerkiksi Ruotsin mallin mukaisen lentoveron käyttöönottoa myös Suomessa. Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin edellä esitetyn mukaisen lentoveron käyttöönottamiseksi Suomessa.

Toimenpidealoite: selvitys eläintuotteiden haittaverosta

Kasvava ruoantuotanto rasittaa ympäristöä ja asettaa maapallon kestävävyyden koetukselle. Maatalous tuottaa noin 20 prosenttia Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Eläintuotteiden tuotanto kuormittaa ympäristöä merkittävästi enemmän kuin kasvipohjaisten elintarvikkeiden tuotanto.

Eläintuotteiden kulutusta on merkittävästi vähennettävä ja suunnattava jäljelle jäävää kulutusta kohti kestävästi tuotettuja eläintuotteita. Samalla eläintuotteita on enenevässä määrin korvattava kasvipohjaisilla. Kotimaista kasviproteiinituotantoa lisäämällä voidaan tehokkaasti vähentää tarvetta eläintuotteille.

Hintaohjaus on hyvä keino vähentää eläintuotteiden kulutusta. Kasvipohjaisen proteiinin kilpailuasemaa voidaan parantaa verottamalla eläintuotteita. Eläintuotteille tulee asettaa haittaverot, jotka määräytyvät tuotannon synnyttämien kokonaispäästöjen mukaan. Näin kestävämmiin tuotettuihin eläintuotteisiin hinta nousee suhteessa vähemmän. Luomutuotannon osalta verotaso voi olla pienempi.

Tavoitteena on ruoan kestävä kulutus: kestävät ruokavalinnat edistävät ihmisten terveyttä, huomioivat tuotannon aiheuttamat ilmastopäästöt ja ottavat samalla huomioon kulttuurin sekä ihmisten ja eläinten oikeudet. Terveellisen, ekologisen ja eettisen ruoan pitää myös olla kaikkien saatavilla, tulotasosta ja asuinpaikasta riippumatta. Niukkenevien resurssien maailmassa ihmisille on luotava mahdollisuus kestävään kulutukseen, ja heitä on tuettava siihen liittyvissä valinnoissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin selvittääkseen eläintuotteiden haittaveron käyttöönottoa.

Toimenpidealoite: muovipakkausveron käyttöönotto

Olemme vihdoin heräämässä siihen, kuinka vakavasti ja osin peruuttamattomasti ihminen pilaa luontoa muovilla. Muovin valmistus kuluttaa fossiilisia raaka-aineita ja energiaa, eikä se maadu luonnossa. Muovia päätyy meriin niin paljon, että vuoteen 2050 mennessä maailman merissä on enemmän muovia kuin kalaa. Näin ei voi jatkua. Roskaantumisen ja muovijätteen päätyminen ympäristöön on pysäytettävä nyt. Siihen eivät riitä yksin kuluttajien valinnat, vaan tarvitaan lainsäädäntöä.

Muovipakkauksia valmistetaan vuosittain valtava määrä, pelkkiä muovikasseja käytetään Suomessa arviolta noin 300 miljoonaa kappaletta. Suurinta osaa muovipakkauksista käytetään vain kerran. Vuosittain maapallolla tuotetusta 288 miljoonasta tonnista muovia mereen päätyy noin 10 prosenttia. Myös Itämeri kärsii muovijätteestä, sillä Suomen rannikoilta löytyvästä roskasta 75 prosenttia on muovia. Meriympäristöön päätynyt

muoviroska tappaa kaloja, lintuja, koralleja ja merinisäkkäitä. Vesistöissä muovi myös hajoaa hiljalleen mikromuoviksi, jota ei pysty poistamaan merestä. Mikromuovit sitovat itseensä myrkkyjä, jotka saattavat kerääntyä merieliöstöön ja lopulta päätyä ravintoketjun kautta myös ihmisten ruokapöytiin.

Jätelain mukaan kaikessa toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava siitä, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän ja ettei jätteestä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jätteiden synnyn ehkäiseminen kuuluu valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen jättesuunnitelman keskeisiin tavoitteisiin. Myös Euroopan unioni muovistrategiassaan sekä Pohjoismaiden neuvosto edellyttävät jäsenmailtaan toimia muoviroskan vähentämiseksi.

Kertakäyttöisten muovipakkauksien ja muovipussien ympäristökuormitusta voitaisiin vähentää ja muovijätteen syntyä ehkäistä ottamalla käyttöön muovipakkausvero. Verolla voidaan ohjata valmistajia, vähittäismyyjiä ja kuluttajia vähentämään turhien muovipakkausten käyttöä, suosimaan uusiutuvasta materiaalista valmistettuja pakkausmateriaaleja sekä kehittämään aidosti biohajoavia ja kierrätettäviä pakkauksia. Muovipakkauksiin kohdistuvia veroja on tällä hetkellä käytössä useissa EU-maissa. Tanskassa otettiin vuonna 1994 käyttöön muovipussivero, jonka seurauksena muovikassien kulutus väheni 66 %. Muovipussien lisäksi Tanskassa verotetaan kertakäyttöastioita, muovikääreitä sekä PVC:tä ja ftalaatteja sisältäviä tuotteita. Irlannissa vuonna 2002 käyttöön otettu muovipussivero on vähentänyt muovipussien käyttöä keskimäärin 90 % tutkimukseen osallistuneissa kaupoissa. Unkarissa on käytössä ympäristöperusteinen maksu, joka koskee mm. pakkauksia, renkaita ja muita muovituotteita.

Muovipakkausvero koskisi kaikkia pakkauksia, joiden valmistukseen on käytetty muovia, myös muovipusseja. Uusiomuovi ja biohajoava muovi olisivat verosta vapaita. Muovi on biohajoavaa, kun se normaaleissa ympäristön oloissa tai kompostissa hajoaa fyysisesti, kemiallisesti, termisesti tai biologisesti siten, että suurin osa syntyneestä kompostista hajoaa lopulta hiilidioksidiksi, biomassaksi ja vedeksi. Myös panttijärjestelmän ja juomapakkausveron piirissä olevat pakkaukset olisi vapautettu verosta. Veron suuruus voisi olla jokaisesta muovipakkauksesta esimerkiksi 2 euroa kilolta. Verovelvollisia olisivat ammattimaiset tuotteen pakkaajat ja pakatun tuotteen maahantuojat.

Suomessa muovipakkauksia, muovipussit mukaan lukien, laskettiin liikkeelle 122 849 tonnia vuonna 2016. Kun luvusta vähennetään panttijärjestelmän ja juomapakkausveron piiriin kuuluvat pakkaukset sekä kierrätysmuovin osuus, veron piiriin jääviä muovipakkauksia olisi noin 82 000 tonnia vuosittain. Tällöin muovipakkausveron vuotuiset tuotot valtiolle olisivat suuruusluokaltaan yli 160 miljoonaa euroa.

Suomelle valmistellaan tällä hetkellä muovitiekarttaa, jossa viitoitetaan toimia muovijätteen ja -roskan haittojen vähentämiseksi, muovin kierrätyksen tehostamiseksi, fossiiliriippuvuuden vähentämiseksi sekä edellytysten luomiseksi kiertotalouden innovaatioille.

Muovipakkausvero olisi yksi keino näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, ja veron jatkovalmistelu olisikin otettava osaksi muovitiekartan valmisteluprosessia.

Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

*Edellä olevan perusteella ehdotan / ehdotamme,
että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin muovipakkausveron käyttöönottamiseksi.*

KOULUTUS

Talousarvioaloite: vapaan sivistystyön opintosetelit (+150 000 euroa)

Opintokeskusten toiminnassa opintoseteleillä rahoitettavan koulutuksen merkitys on kasvanut. Opintosetelien avulla voidaan poistaa tai alentaa opiskelijoilta perittäviä kurssimaksuja.

Erityisesti maahanmuuttajille suunnatussa koulutuksessa on tarvetta opintoseteleille. Vapaa sivistystyö on merkittävä maahanmuuttajien kouluttaja. Selvityksen mukaan vuonna 2014 vapaassa sivistystyössä opiskeli yli 50 000 maahanmuuttajataustaista henkilöä. Vuonna 2018 astui voimaan vapaan sivistystyön uusi koulutustehtävä ja sen mukaisesti vastuu maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutus siirtyi opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen ja suurelta osin vapaan sivistystyön tehtäväksi.

Opintokeskuksilla uusi tehtävä on aiheuttanut suuren tarpeen opintoseteleille, sillä uutta luku- ja kirjoitustaidon opetukseen tarkoitettua valtionosuutta voi käyttää ainoastaan opiskelijoihin, joilla opinnot ovat sisällytetty osaksi kotoutumissuunnitelmaa. Opintokeskusten järjestämät koulutukset ovat kuitenkin osoittautuneet hyvin suosituiksi ja soveltuviksi erityisesti pidempään maassa oleskelleille henkilöille, joilla ei ole enää kotoutumisaika voimassa. Tällaisia ovat esimerkiksi kotiäidit, joilla opintokeskusten yhteistyössä järjestöjen kanssa tarjoamat joustavat kurssit lastenhoitomahdollisuuksineen soveltuvat paremmin kuin kokoaikainen opiskelu.

Luku- ja kirjoitustaidon koulutuksille on siis ollut patoutunutta kysyntää, johon ei voida vastata uuden valtionosuuden turvin, vaan tarpeeseen tarvitaan lisärahoitukseksi opintoseteleitä. Opintosetelien turvin voidaan järjestää koulutuksia, joilla sekä kotoutumisajalla olevat että pidempään maassa oleskelleet luku- ja kirjoitustaidottomat henkilöt saavat maksutonta, heille sopivaa opetusta.

Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

*Edellä olevan perusteella ehdotan / ehdotamme,
että eduskunta lisää 150 000 euroa momentille 29.10.31 Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin valtionavustusta käytettäväksi opintokeskuksille myönnettäviin opintoseteliavustuksiin.*

Talousarvioaloite: varhaiskasvatuksen psykologipalvelut (+5 980 000 euroa)

Lapsen ja perheen tuen tarpeiden täyttämällä mahdollisimman varhain on kauaskantoisia vaikutuksia. Lasten hyvinvoinnin kannalta parasta olisi, kun apua ja tukea tuotaisiin suoraan kasvuympäristöihin.

Vihreät esittää psykologityön jalkauttamista kuntien varhaiskasvatukseen. Tämän aloitteen määrärahalla palkattaisiin sata uutta psykologia varhaiskasvatukseen vuonna 2019. Pitkällä tähtäimellä tavoitteena olisi, että jokaisessa kunnassa olisi keskimäärin yksi varhaiskasvatuksen psykologin vakanssi.

Nykyinen oppilas- ja opiskelijahuoltolaki takaa psykologi- ja kuraattoripalvelut esiopetuksesta alkaen aina toisen asteen oppilaitoksiin saakka. Oikeuden psykologipalveluihin tulisi koskea myös varhaiskasvatusta. Se tukisi varhaiskasvatuksessa olevia lapsia ja heidän perheitään. Psykologi osana varhaiskasvatuksen ammattilaisten joukkoa tukisi myös muun varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamista ja jaksamista, mikä lisäisi omalta osaltaan varhaiskasvatuksen laatua.

Tämä aloite kuuluu vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

*Edellä olevan perusteella ehdotamme,
että eduskunta lisää 5 980 000 euroa momentille 28.90.30*

Talousarvioaloite: taiteilija-apurahat (+3 022 000 euroa)

Ammattimaisen taiteen rahoittaminen on elinehto kukoistavalle kulttuurille. Ilman taiteilijan työtä ei ole myöskään taidetta. Valtion tärkeimpiä tapoja tukea taidetta on mahdollistaa taiteilijoiden kokopäiväinen taiteellinen työskentely valtion taiteilija-apurahalla.

Hallituksen talousarvioesityksessä vuodelle 2019 taiteilija-apurahoja on yhteensä 545 kappaletta ja niiden suuruus aikavälillä 1.1.2019—31.3.2019 on 1 709,37 euroa/kk ja ajalla 1.4.2019—31.12.2019 se on 1 733,37 euroa/kk.

Vihreät esittää korotusta sekä taiteilija-apurahojen määrään että niiden tasoon. Vihreät esittää, että apurahojen taso korotettaisiin 1 850,0 euroon / kk. Lisäksi otettaisiin käyttöön sata uutta apurahaa. Nämä toimenpiteet varmistaisivat taiteen ja kulttuurin saatavuutta ja saavutettavuutta sekä parantaisivat taiteilijoiden toimeentuloa.

Valtion taiteilija-apurahojen rahallinen arvo on 1990-luvun puolivälin jälkeen selkeästi jäänyt jälkeen yleisestä ansiotason kehityksestä. Valtion taiteilija-apurahan tasolla on heijastusvaikutus yksityisten säätiöiden myöntämiin apurahiin, koska niiden verovapaa

määrä määritellään taiteilija-apurahojen mukaan. Sata uutta apurahaa olisi suora panostus taiteen kentälle, ja se vahvistaisi erityisesti nuorten taiteilijoiden toimintamahdollisuuksia. Tämä aloite kuuluu vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

*Edellä olevan perusteella ehdotamme,
että eduskunta lisää 3 022 000 euroa momentille 29.80.51*

Toimenpideohjelma: koululaisten aamu- ja iltapäiväkerhojen maksujen alentaminen

Peruskoulun ensimmäisellä ja toisella luokalla oppilaiden koulupäivien kesto vaihtelee 3–5 tuntiin. Keskimäärin koulupäivän pituus on neljä tuntia. Kun ottaa huomioon vanhempien työpäivän ja -matkoihin käytetyn ajan, jää koululaisille yksinoloaikaa niin aamuihin kuin iltapäiviin. Perusopetuslain mukaan kunta on velvoitettu järjestämään aamu- ja iltapäivätoimintaa 1. ja 2. vuosiluokan sekä erityisopetuksen oppilaille. Toimintaa tarjotaan lapselle keskimäärin kolme tai neljä tuntia päivässä. Kunta saa valtionosuutta toiminnan järjestämiseen, mutta kunta voi myös laskuttaa toimintaan osallistumisesta noin 120–160 euroa kuukaudessa.

Kerhoissa koululaisille on tarjolla aktiviteetteja esimerkiksi liikunnan, musiikin ja taiteen parissa. Kerhotoiminta vähentää lasten yksinoloaikaa ja tarjoaa mahdollisuuksia kokeilla uusia harrastuksia. Aamu- ja iltapäiväkerhojen maksujen takia kerhotoiminta ei kuitenkaan ole kaikkien perheiden saatavilla. Maksujen alentaminen on tärkeää, jotta kaikilla koululaisilla olisi yhtäläiset mahdollisuudet osallistua toimintaan. Kerhotoiminta antaa mahdollisuuden harrastaa myös niille lapsille, joiden perheissä tulot eivät riitä esimerkiksi urheilu- tai taideharrastukseen.

Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

*Edellä olevan perusteella ehdotamme,
että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin aamu- ja iltapäiväkerhojen maksujen alentamiseksi.*

Talousarvioaloite: valtion tutkimuslaitosten vahvistaminen

Tällä hallituskaudella valtion tutkimuslaitoksilta on leikattu kymmeniä miljoonia euroja. Valtion tutkimuslaitokset, kuten Syke, Luke ja THL, tekevät arvokasta työtä suomalaisen yhteiskunnan eteen. Tutkimuslaitokset tukevat koko yhteiskunnan uudistumista ja edesauttavat ajantasaisen tiedon siirtymistä tutkimuslaitoksista päättäjille. Riippumaton tutkimustieto on elinehto yhteiskunnan kehittymiselle ja poliittiselle päätöksenteolle. Jotta yhteiskunta saa jatkossakin luotettavaa ja ajantasaista tutkimustietoa, on tutkimus-, kehitys ja innovaatorahoitusta palautettava valtion tutkimuslaitoksille.

Kaikkiaan valtion tutkimuslaitoksiin kuuluu 12 tahoa: Ulkopoliittinen instituutti UPI, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT, Luonnonvarakeskus LUKE, Elintarviketurvallisuusvirasto EVIRA, Maanmittauslaitos MML, Ilmatieteen laitos, Geologian

tutkimuskeskus GTK, Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy, Säteilyturvakeskus STUK, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL, Työterveyslaitos TTL ja Suomen ympäristökeskus SYKE. Nämä tutkimuslaitokset tuottavat jatkuvasti tietoa myös valtionhallintoon.

Tutkimukseen perehtynyt asiantuntija osaa vastata useimpiin hallinnon kysymyksiin alle viikossa tekemättä aiheesta uutta tutkimusta. TKI-rahoitus takaa, että tutkimuslaitokset voivat panostaa korkeatasoiseen osaamiseen ja tutkimukseen perustuviin hankkeisiin.

Valtionhallinto tarvitsee jatkuvasti tutkimustietoa päätösten tueksi. Tutkimuslaitosten tulevaisuuden turvaamisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että valtion tutkimuslaitoksille taataan riittävä rahoitus.

Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin TKI-rahoituksen lisäämiseksi valtion tutkimuslaitoksille.

Toimenpidealoite: maksuton toinen aste

Jopa 15 prosenttia suomalaisista ei ole suorittanut toiseen asteen tutkintoa 24 ikävuoteen mennessä. Joka kolmas keskeyttää toisen asteen opinnot taloudellisista syistä. Luvut ovat huomattavan korkeita. Koulutustie ei saa katketa siihen, että nuorella ei ole varaa hankkia opinnoissa välttämättömiä oppimateriaaleja ja työvälineitä tai vastata tutkintomaksuista. Pelkällä peruskoululla ei pärjää nykyisillä työmarkkinoilla ja kouluttamattomuus kasvattaa syrjäytymisriskiä.

Opiskelijoilla on oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella toisella asteella. Perustuslaki edellyttää, että julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä. Hallituksen esittämä pienituloisten perheiden opiskelijoille maksettava opintotuen oppimateriaalilisää ei ole riittävä vastaus tähän.

Oppikirjat, oppimateriaalit ja hankittavat työvälineet ovat suuri kustannus opiskelijalle. Lukion suorittamisen kokonaiskustannusten on arveltu nousevan jopa 2 600 euroon, ja jotkut ammatilliset tutkinnot ovat sitäkin kalliimpia. Mahdollisuus opiskella on näillä kustannuksilla vahvasti sidottu siihen, millaiset voimavarat vanhemmilla on tukea lapsensa opiskelua. Se vahvistaa entisestään koulutuksen periytyvyyttä.

Opiskeluvälineiden hankinta tai tutkintomaksut eivät saa olla tutkinnon suorittamisen esteenä. Nuoria ei tule saattaa koulutuksellisesti eriarvoiseen asemaan heidän vanhempiansa taloudellisten olosuhteiden perusteella. On aika ottaa tavoitteeksi aidosti maksuton toisen asteen tutkinto.

Maksuton toinen aste on toimiva keino koulupudokkuuden ehkäisemiseen, mutta keinopakettiin tarvitaan myös oppivelvollisuuden pidennys, jotta nuoria voidaan tukea kaikin mahdollisin tavoin.

Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin toisen asteen opintojen muuttamiseksi maksuttomiksi kaikille opiskelijoille, jotta oppimateriaalikustannukset tai tutkintomaksut eivät ole esteenä opiskelulle.

KÖYHYYS

Toimenpideoite: 50 euron tasokorotus työmarkkinatukeen, työttömän peruspäivärahaan sekä sairaus-, äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahaan

Suomessa perusturva ei tällä hetkellä riitä elämiseen. Etuuskien ostovoima heikkenee vuosi vuodelta hintojen noustessa, ja lapsiperheiden köyhyys on kasvanut. Jopa Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitea on useaan otteeseen antanut Suomelle moitteet sosiaaliturvan vähimmäisetuuksien liian pienestä tasosta. Istuvan hallituksen leikkaukset ovat osuneet erityisen kipeästi pienituloisiin ja perusturvan varassa eläviin.

Vihreiden mielestä perusturvan varassa eläville tarvitaan välitöntä apua. Vihreät esittää työmarkkinatukeen, työttömän peruspäivärahaan sekä sairaus-, äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahaan kuukausittaista 50 euron tasokorotusta. Eduskunnan tietopalvelun laatiman laskelman mukaan tämä korotus aiheuttaisi 83 000 000 euron kustannukset. Tämä korotus kattaisi kaikki Sipilän hallituksen tekemät leikkaukset ja nostaisi turvan tasoa selvästi. Esityksen mukaan työttömän peruspäiväraha ja muut samalle tasolle nostetut etuudet nousisivat 696 eurosta 746 euroon.

Tämä aloite kuuluu vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työmarkkinatuen, työttömän peruspäivärahan sekä sairaus-, äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahan nostamiseksi 50 eurolla kuukaudessa.

Talousarvioaloite: takuueläkkeen tasokorotus (+50 000 000)

Eläkeläisten toimeentuloa on koeteltu kuluneella hallituskaudella useampaan otteeseen. Tällä hallituskaudella eläkeläisten ostovoimaa on heikennetty monin tavoin: kansaneläkeindeksiä on leikattu ja jäädytetty, terveydenhuollon asiakasmaksuja on korotettu, matkakorvauksia on alennettu ja lääkekorvauksien omavastuuta on nostettu. Kansaneläkeindeksiin tehdyt heikennykset vaikuttavat suoraan ostovoimaan, koska etuudet eivät enää seuraa hintakehitystä.

Tässä kehityksessä kaikkein heikoimmassa asemassa ovat pienituloiset eläkeläiset. Heistä etenkin takuueläkkeen varassa olevat, eli ne kaikkein pienituloisimmat, ovat kärsineet eniten hallituksen leikkauksista. Lisäksi hallituksen veroratkaisut ovat tukeneet eniten palkansaajia. Huomionarvoista on, että Suomen eläkeläisistä joka viides ansaitsee vähemmän kuin 1 000 euroa. Keskimäärin suomalainen eläkeläinen nostaa eläkettä 1 656 euroa kuukaudessa.

Takuueläkkeeseen tarvitaan selvä tasokorotus, sillä tehdyt korotukset takuueläkkeeseen eivät kata kaikkia tehtyjä leikkauksia. Tasokorotus parantaa eläkeläisten ostovoimaa ja osaltaan torjuu köyhyyttä.

Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

*Edellä olevan perusteella ehdotamme,
että eduskunta lisää 50 000 000 euroa takuueläkkeen tasokorotukseen momentille 33.40.60.*

Toimenpidealoite: maksuton ehkäisy nuorille

Maksuttomalla ehkäisyllä vältetään paitsi ei-toivottuja raskauksia ja seksitauteja, myös suojellaan nuoren hedelmällisyyttä. Seksitaudit ja ei-toivotut raskaudet ovat yleisimpiä 20-24-vuotiailla nuorilla.

Osa suomalaisista kunnista tarjoaa jo alle 25-vuotiaille nuorille maksuttoman ehkäisyn. Maksutonta ehkäisyä tarjoavissa kunnissa nuorten raskaudenkeskeytykset ja seksitautitartunnat ovat vähentyneet merkittävästi. Maksuton ehkäisy luo nuorille tasavertaisen mahdollisuuden huolehtia seksuaali- ja lisääntymisterveydestään. Nykyisin heikko sosioekonominen tausta nostaa riskiä aborteille ja teiniraskauksille. Olisi tärkeää huolehtia siitä, ettei oma tai perheen varallisuus ole esteenä ehkäisyn hankinnalle.

Jokaiselle nuorelle koko maassa täytyy turvata mahdollisuus huolehtia itsestään. Nuorelle tulisi tarjota hänelle sopivin ehkäisymuoto, oli se sitten esimerkiksi kierukka, pillerit tai kondomi. Väestöliitto ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ovat suositelleet maksutonta ehkäisyä jo yli vuosikymmenen ajan.

Eduskunnan tietopalveluiden arvioiden mukaan maksuttoman ehkäisyn kustannukset koko maassa olisivat vain noin 4,6 miljoonaa euroa.

*Edellä olevan perusteella ehdotamme,
että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, jotta maksuton ehkäisy tarjottaisiin kaikille alle 25-vuotiaille nuorille koko maassa.*

MUUT

Talousarvioaloite: rauhantyön edistäminen (+100 000)

Määrärahan osoittamisesta rauhantyön edistämiseen Eduskunnalle Suomen turvallisuus riippuu paitsi omista toimenpiteistämme, myös rauhan ja vakauden edistämisestä lähialueillamme ja kaikkialla maailmassa.

Rauhanjärjestöt tekevät niin Suomessa kuin kansainvälisesti merkittävää työtä rauhan rakenteiden ja kansainvälisyyskasvatuksen puolesta.

Rauhanjärjestöillä on tärkeä rooli myös kouluissa ja nuorisotyössä rauhan ja kansainvälisen ajattelutavan edistäjänä. Ne tuottavat kansalaisille keskustelumateriaalia sähköisessä muodossa sekä julkaisevat lehtiä ja kirjoja.

Suomalaisilla rauhanjärjestöillä on tärkeä rooli YK:n työn tunnetuksi tekemisessä ja YK:n sekä sen erityisjärjestöjen työn tukemisessa.

Rauhanjärjestöt ovat viime vuosina pitäneet esillä myös tärkeää aseriisunnan teemaa liittyen mm. joukkotuhoaseisiin sekä siviilien kannalta erityisen haitallisiin asetyyppeihin, kuten monia siviiliuhreja aiheuttaneiden jalkaväkimiinojen kieltämiseen.

Rauhanjärjestöjen työmahdollisuuksia on viime vuosina kavennettu niiden määrärahoja leikkaamalla. Tämä ei ole oikea kehityssuunta. Nyt hallituksen esitykseen sisältyy määräraha, joka jaettuna useille eri rauhantyötä tekeville toimijoille on tarkoitukseen liian pieni.

Edellä olevan perusteella ehdotan, että eduskunta lisää 100 000 euroa momentille 29.80.50 rauhantyön edistämiseen

Talousarvioaloite: Savonlinnan seutukunnan tuki (+3 000 000)

Savonlinna on kärsinyt mittavista seurauksista Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan kampuksen opettajankoulutuslaitoksen lähdön myötä. Savonlinnasta lähti kerralla noin 900 opiskelupaikkaa ja reilut 100 työpaikkaa. Kun ottaa huomioon työpaikkojen kerrannaisvaikutukset, OKL:n lähtö on aiheuttanut noin 300 työpaikan menetyksen. Viidennes kaupungin kivijalkakaupoista on tyhjinä, opiskelija-asuntojen käyttöaste on romahtanut ja asuntojen myynti on hidastunut. Useita kerrostaloja on jouduttu purkamaan. Näin mittavat ja äkilliset menetykset rapauttavat kaupungin elinkeinoelämää ja ennen kaikkea tulevaisuuden kehitystä.

Savonlinna ansaitsee tukipaketin, koska kaupungin elinkeinoelämän rakenteet ovat muuttuneet äkillisesti ja pysyvästi. Hallituksen päätöksellä tehty opiskelupaikkojen siirto on aiheuttanut kaupungille näköalattomuutta ja työttömyyttä. Savonlinnan työttömyysaste oli heinäkuussa 2018 Etelä-Savon maakunnan korkein, 12,7 prosenttia. OKL:n lähdön vaikutukset heijastuvat myös laajemmin Etelä-Savon maakuntaan. Lisärahoituksella on oleellinen merkitys uuden yritystoiminnan ja työpaikkojen luomisessa. Savonlinnan seudulla on kasvupotentiaalia muun muassa matkailun, metsä- ja puuteollisuuden sekä veneenrakentamisen parissa.

Lisäksi Savonlinnan kohdalla OKL:n lähtö on kaksinkertaistanut muuttoliikkeen pois kaupungin alueelta ja luonut nuorille asukkaille poikkeuksellista näköalattomuutta koulutuspaikkojen menetyksen myötä. Kuluvana vuonna muuttoliike Savonlinnasta on peräti kaksinkertaistunut viime vuodesta, jolloin muuttoliike oli historiallisen suurta. Savonlinnassa asuu noin 34 000 asukasta. Tukipaketin myötä yhä useampi yrittäjä ja perhe voisi jäädä Savonlinnaan, mikä puolestaan edistäisi kaupungin elinkeinoelämän kehitystä. Tämä aloite kuuluu Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

*Edellä olevan perusteella ehdotamme,
että eduskunta lisää 3 000 000 euroa Savonlinnan seutukunnalle momentille 32.50.42*

Talousarvioaloite: meriliikenteessä käytettävien alusten tuet (-21 000 000)

Valtio tukee merenkulkua erilaisin tuin merkittävillä summilla. Yksi tuista kohdistuu miehistökustannuksiin, ja sen tarkoituksena on parantaa Suomen lipun alla seilaavien alusten kilpailukykyä ja edistää huoltovarmuutta. Miehistökustannustuesta osa kuitenkin kohdistuu huoltovarmuuden kannalta toissijaiseen matkustajaliikenteeseen, kuten Viron ja Ruotsin risteilyihin.

Tukea maksetaan kaikille kauppa-alusluetteloon merkityille Suomen lipun alla seilaaville aluksille. Tukea nauttiva yritys saa palautuksena takaisin kauppa-alusluetteloon kuuluvan aluksen miehistön palkoista maksetut tuloverot sekä työnantajamaksut. Matkustaja-alusten kohdalla tuki kohdistuu muunkin kuin merenkulun kannalta olennaisimman henkilöstön palkkakustannuksiin, esimerkiksi asiakaspalvelijoiden ja taloushenkilöstön palkkoihin.

Matkustajaliikenteessä kulkee myös merkittävä määrä viennin ja tuonnin lastia, mutta tuen määrä ei ole sidottu huoltovarmuuden kannalta oleellisiin kuljetuksiin millään tavalla. Tukea saavilta aluksilta ei myöskään edellytetä jatkamista Suomen lipun alla: alus voi saada tukea yhtenä vuonna ja vaihtaa kotimaata seuraavana vuonna esteettä, mikäli esimerkiksi keskeisenä kilpailijamaana toimiva Ruotsi muuttaa tukijärjestelmäänsä edullisemmaksi.

Ehdotamme miehistötukea rajattavaksi matkustajaliikenteessä. Merenkulkuun kohdistuu lisäksi paljon muita tukia, jotka jäisivät voimaan. Näitä ovat alv- ja valmisteverovapaus, maksut merimiesten eläkekassalle, investointituet, ympäristöinvestointituet, merityötulovähennys, polttoaineverotuki, henkilökunnan muonituksen verottomuus, väylämaksujen puolitus, telakkatuki sekä tonnistovero.

Matkustajaliikenteen miehistökustannustuen ehtoja ja rakennetta tulisi tarkastella kriittisesti sen suhteen, mikä tukitaso olisi riittävä huoltovarmuuden takaamiseksi ja millaisia ehtoja tuen saamiselle tulisi asettaa. Puhtaasti rahtialusten sekä matkustaja+rahtialusten tuen ehdot voisivat myös olla erilaiset, sillä rahtialukset ovat huoltovarmuuden takaamisessa ensisijaisia.

Matkustajaliikenteeseen kohdistuessaan miehistökustannustuki myös vääristää kilpailua kotimaisten viihde-, konferenssi- ja majoituspalveluiden tuottajien kanssa. Risteilyjen hintoja pidetään keinotekoisesti markkinahintaa alhaisempina, jolloin kotimainen matkustaja valitsee helpommin risteilyn kuin kotimaanmatkan. Tuen leikkaaminen tasaa kilpailuasetelmia kotimaisten palveluntuottajien kanssa.

Ehdotamme tuen leikkaamista 15 miljoonalla eurolla muuttamalla tuen kriteerejä selkeämmin huoltovarmuutta ja merenkulun kannalta oleellisen henkilöstön palkkausta tukevaan suuntaan.

Vuodelle 2019 hallitus esittää myös tuen määräaikaista korotusta 6 miljoonalla eurolla ottamalla korvattaviin kustannuksiin mukaan myös työnantajan maksamat työttömyysvakuutusmaksut. Lisätuen tarkoitus on korvata vuonna 2016 voimaan tulleen merimiesten eläkejärjestelmän uudistuksen aiheuttamia tuen menetyksiä laivayhtiöille. Korotus on Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan jo sisällytetty vuoden 2019 budjettiin, jossa miehistötukeen on esitetty 96 miljoonaa euroa. Lakiesityksen läpimeno on kuitenkin vielä epävarmaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö esittää lisätukea, vaikka valtiovarainministeriö on sitä vastustanut. VM:n mukaan linjan tulisi olla yritystukia vähentävä, ei lisäävä. Vihreät on VM:n linjan kanssa samaa mieltä, ja esitämme, että korotusta ei tehdä. Näin ollen miehistötukea leikattaisiin hallituksen budjettiesitykseen nähden yhteensä 21 miljoonalla eurolla. Aloite kuuluu vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin.

*Edellä olevan perusteella ehdotan ehdotamme,
että eduskunta vähentää 21 000 000 euroa momentilta 31.30.43*